

پاسخی به یک نقد

در مجله آینه پژوهش، مرداد-شهریور سال هشتم شماره سوم ۱۳۷۶، تحت عنوان «نقدی بر مسند زرارة بن اعین» توسط جناب آقای صادق طهوری «نوروزی» مطرح شده است، لازم است توضیحاتی در جهت رفع ابهام و اشکال ارائه شود.

معرفی زواره

نقاد: ترتیب فنی و علمی اقتضا می کند نقل مطالب از تراجم و رجال متقدم مانند کتاب های کثی، نجاشی و شیخ طوسی شروع شود.

مؤلف: اگر چنانچه بحث از طبقات رجالی و تاریخ درایه باشد برای طبقه بندی رجال و رده بندی آنان زمینه ای وجود خواهد داشت، ولی اگر روش فقط گردآوری روایات یک تن از اعظام رواه باشد، نیازی به طبقه بندی رجالی نیست، چنانچه محدث بزرگ مرحوم شیخ حر عاملی صاحب کتاب وسائل الشیعه گاهی کلام متأخرین را بر متقدمین مقدم دارد؛ مثلاً وقتی روایتی را با سند نقل می کند می گوید: «نقله الکشی و العلامة» و گاهی می گوید «نقله العلامة و الکشی» یا می گوید «نقله الکشی و الشیخ» و گاهی می گوید «نقله الشیخ و العلامة» و گاهی می گوید «نقله العلامة و الشیخ» (به صفحه های ۲۲۵، ۲۲۶، ۳۲۸ و به شماره های ۱۰۲۹، ۱۰۳۱، ۱۰۴۳ و وسائل الشیعه ج ۲۰ مراجعه کنید)

نقاد: به نقل از «قاموس الرجال» چنین آمده است «زرارة بن اعین» قال عدّه الشیخ فی رجاله فی أصحاب الباقر(ع): مسند زواره ص ۲۳، ش ۱۳ «از آنجا که «قاموس الرجال» تعلیقه بر «تنقیح المقال» است مرجع ضمیر در «قال» صاحب «تنقیح المقال» است نه محقق شوشتری.

مؤلف: متن فوق از کتاب «قاموس الرجال» تا به آنجا که مورد نیاز مسند بود - عیناً نقل شده است. از ضمیر قال بحث به عمل نیامده است تا اشکال به مرجع ضمیر مطرح شود.

نقاد: جا داشت دو روایت زیر را که در بخش های دیگر کتاب آمده در این بخش ذکر می گردید:

۱. ذیل روایت ۱۸۵۲ آمده است: «فلما کثر الکلام» بینی و بینه (الامام الباقر - علیه السلام) قال(ع):

لی: یا زرارة فحقاً علی الله ان یدخلک الجنة مسند زواره صفحه ۶۸۹.

۲. روایت ۱۷۱ بیان کننده نحوه اولین ملاقات زواره با امام باقر(ع) است که از زبان زواره به صورتی زیبا بیان شده.

قال (زرارة) قدمت المدینة وانا شاب امرد، فدخلت سرادتاً لابی جعفر بمنی فرأیت قوماً فی الفسطاط ... فقال(ع) امن بنی اعین انت: فقلت: نعم.

انازرارة بن اعین فقال(ع) انما عرفتك بالشبه ... (مسند زواره ص ۹۵)

مؤلف: در ذیل دو روایت مورد انتقاد هر چند اشاره به فضیلت راوی به عمل آمده است که اشاره امام را می توان این چنین تلقی کرد، ولی محتوای اصلی آن روایت ها مطالبی دیگر می باشد که طبق روال

طبیعی باید محتوای اصلی را مورد توجه قرار داد. هر روایت را در باب متناسب به آن باید ثبت کرد.

ابداع نادرست عنوان «المتفرقات»

نقاد: نویسنده در آخر مسند بخشی را «المتفرقات» نام نهاد، که در جوامع روایی سابقه ندارد در این بخش، روایاتی که به نظر نویسنده در قسمت های دیگر نمی گنجد آورده است ... خلاصه این که احادیثی که به خاطر قلمشان از یک باب و یا یک عنوان نمی گنجد، تحت عنوان «نادر» ذکر می شوند و عنوان «زیادات» در تهذیب به معنای نوادر است.

مؤلف: در اثر قلمت روایات چنانچه روایاتی از باب های مختلف گردآوری شود که در حقیقت یک دسته از احادیث پراکنده می باشد، با عنوان المتفرقات دقیقاً تطبیق خواهد کرد و از این باب است که مسائل متنوع و گوناگون را در آخر کتب مختلفه تحت عنوان مسائل متفرقه می آورند و اگر چنانچه عنوان با محتوای همخوانی داشته باشد، ابداع عنوان مانعی نداشته و توفیقی نیست.

عدم ذکر روایات در جایگاه اصلی

نقاد: در ابتدا سه مورد را به تفصیل مورد بررسی قرار می دهیم و بقیه موارد فهرست وار یاد خواهیم کرد.

مؤلف: درباره ترتیب جدول نسبت به جابه جایی روایات یادآور می شود که روایات از منابع رجالی با همان ویژگی ثبت شده در باب خاص نقل شده است و تا آنجا که تتبع به عمل آمده، روایت ها در باب متناسب تدوین یافته است و اگر چنانچه نقاد محترم طبق بیان فوق - نسبت به تبویب و وسائل الشیعه انتقاد دارند به مؤلف مسند ارتباطی نخواهد داشت.

در پایان از نگرش به عمل آمده از سوی جناب آقای طهوری کمال تشکر را داشته توجه آن جناب را به نکات ذیل جلب می نمایم

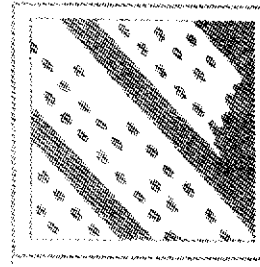
معنای نقد: انتقادت کذلک اذا نظرتها لیتعرف جیدها و زیفها (المصباح المنیر، ج ۲)

۱. نقد کردن یعنی نگرش در جهت شناسایی خوبی ها و بدی ها. و روش نقادان بزرگ تاریخ معاصر هم به همین معنا لغوی - استوار است و اگر فقط نکات منفی مورد توجه قرار گیرد و نکات مثبت کاملاً نادیده گرفته شود، اشکال تراشی و منفی بانی خواهد بود نه نقد منصفانه.

۲. هر اشکالی که ایراد می شود باید مستند و با ارائه مدرک معتبر باشد.

۳. از آنجا که هر کتابی درباره هر علمی سبک و سیاق ویژه ای دارد لذا باید کتاب جامع روایی و جامع فقهی و کتاب قواعد الحدیث را از کتاب مسند جدا کرد تا موارد و اشکالات را تشخیص داده اشکال وارد بر سبک کتاب خاصی - قواعد الحدیث - را به کتاب دیگری - مسند رجالی - نباید ارائه کرد.

محمدی مازندرانی

فرهنگی

برگزاری همایش نقش دین در بهداشت روان
اولین همایش نقش دین در بهداشت روان توسط نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری و دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران، انستیتو روانپزشکی تهران و معاونت پژوهشی دانشگاه در تاریخ ۷۶/۹/۲۴ الی ۷۶/۹/۲۷ همزمان با ایام وحدت حوزه و دانشگاه با شرکت کثیری از اندیشمندان حوزه و اساتید دانشگاه برگزار گردید.

در این همایش که با هدف:

بررسی مسائل بهداشت روانی در معارف دینی و ارائه راهکارهای عملی مناسب جهت بهداشت عمومی جامعه؛ ایجاد زمینه‌های عملی و پژوهشی برای برگزاری همایش جهانی نقش دین در بهداشت روان؛ تقویت همکاری و وحدت حوزه و دانشگاه در مقولات پژوهشی فرهنگی و... برگزار شده بود، شرکت کنندگان در هفت محور اصلی، به ارائه سخنرانی و مقالات خود پرداختند.

۱) بررسی سلامت روان از دیدگاه قرآن
با مقالات ذیل:

- سلامت روان از دیدگاه ادیان توحیدی.
- مفهوم بهداشت و سلامت روان از دیدگاه اسلام و دانشمندان اسلامی.

۲) جایگاه دین در پیشگیری از اختلالات روانی

در این بخش، این مقالات ارائه شد:
- تأمین بهداشت روانی از طریق اصلاح شناخت، عواطف و رفتار با کاربرد

آموزش‌های اسلامی.

- نقش دین در بهداشت روانی اطفال و نوجوانان.

- محاسبه نفس، روشی در بهداشت روانی از دیدگاه اسلامی.

- دینداری و پذیرش مکانیزم‌های دفاعی در انسان سالم.

۳) نقش عبادات اسلامی در بهداشت و سلامت روان

با این مقالات:

- تأثیر عبادات عام و خاص در تأمین بهداشت روانی.

- تأثیر ابعاد مختلف نماز در تأمین تقویت بهداشت روانی.

- جایگاه ماهیت و مراتب عبادات اسلامی در سلامت روانی.

- مطالعه رابطه نماز و اضطراب.

- نماز در دانشگاه، تعیین میزان نمازخوانی در دانشجویان پزشکی.

- شباهت‌های نماز و شناخت روانی- رفتاری

۴) نقش دین در سبک زندگی

مقالات ارائه شده در این بخش عبارت بودند از:

۱. بررسی نظرات دانشجویان در مورد تأثیر انجام فرائض دینی در سلامت بهداشت روان.

۲. توکل به خداوند متعال به عنوان راهبرد حل مشکلات زندگی.

۳. طول عمر و مراعات آداب و مفاهیم اسلامی.

۴. نقش صلۀ رحم در بهداشت روان.

۵. سلامت روان زن و زن الگو در

نگرش دینی.

۶. مفهوم سلامت و بیماری روانی از دیدگاه قرآن.

۵) نقش دین در مقابله با دشواریهای زندگی

با مقالات:

۲. رویدادهای استرسزای زندگی و نقش اعتقادات مذهبی در پیشگیری یا درمان عوارض ناشی از آنها.

۳. رابطه دین و معنا درمانی.

۴. بررسی رابطه بین به کارگیری مقابله‌های مذهبی و سلامت روانی.

۵. بررسی مقدماتی اثر فشار اجتماعی بر گزارش افراد از نگرش مذهبی.

۶. نقش اعتقاد به مذهب در مقابله با حوادث و داغدیدگی.

۶) نقش مذهب در مقابله با اختلالات روانی-جسمی

با مقالات:

۱. گزارش طرح ثبت تصویری و نوشتاری شفا یافتگان.

۲. بررسی ارتباط امید مؤثر بودن مقابله بیماران مبتلا به سرطان.

۳. تعریف و تحمل استرس در بین جمعیت‌های مذهبی.

۴. بررسی نقطه نظرات دین اسلام در حدود پیشگیری از بیماری‌های جسمی با تأکید بر نقش خانواده.

۵. پسیکوسوماتیک در ارتوپدی و نقش مذهب در مبارزه با آن.

۶. کرونوبیولوژی خواب و آموزش‌های اسلامی.

۷) رابطه اعتقادات مذهبی در درمان